

Усъвършенствани интелигентни алгоритми за вземане на решения при несигурност

Годишен научен отчет – Проект № НИХ-528/2025

Ръководител: доц. д-р Стоян Транев

Бургаски държавен университет „Проф. д-р Асен
Златаров“

Цел и задачи на проекта

Основна цел

Постигане на иновативни модели за вземане на решения при несигурност, основани на усъвършенствани интуиционистки и геометрично обогатени размити структури с приложение в стратегическо управление, ресурсна оптимизация и биоикономически анализ.

Теоретични модели

Разработване на нови циркулярни и елипсовидни размити множества

Интеграция

Обединяване с методологията на индексираните матрици

Алгоритми

Създаване на интелигентни решения за практическо приложение

Ключови направления на изследването

01

Идентифициране на ограничения

Анализ на съществуващите подходи и обосновка на необходимостта от нови модели в икономико-управленски контексти

03

Методологична интеграция

Обединяване на интуиционистки модели с индексирани матрици за структурирано представяне на данни при несигурност

05

Тестване и валидиране

Симулационни и реални сценарии в бизнес рискове, дигитален мениджмънт и биоиконофизика

02

Нови класове размити множества

Разработване на циркулярни и елипсовидни структури за моделиране на динамична и противоречива информация

04

Интелигентни алгоритми

Създаване на решения за стратегическо планиране и управление на природно-икономически взаимовръзки

06

Оценка и препоръки

Анализ на ефективността и формулиране на насоки за междудисциплинарно внедряване

Постигнати резултати: Циркулярни интуиционистки размити модели

Транспортни задачи

C-IFTP модел за оптимизация при неопределени транспортни разходи, тестван в хуманитарна логистика

Дрон логистика

SIFNA алгоритъм за разпределение дрон-задача в динамична среда с многокритерийна неопределеност

Производителност

C-IFPr модел за оценка на работната сила в индустрията при циклични процеси

- Трите модела демонстрират успешна интеграция на циркулярни интуиционистки размити тройки (C-IFTs) с индексирани матрици, осигурявайки устойчиви решения при несигурност.

Стохастични и интелигентни алгоритми

Монте Карло методи

Модифицирани алгоритми "walk on equations" за големи линейни системи с въвеждане на нов параметър на доминантност D .

Хибридни невронни мрежи

NARNN + интуиционистка размита логика за прогнозиране на цени на WTI суров петрол.

Приложения в икономиката и управлението

Семейни компании

Стратегически решения за устойчивост в условия на дигитализация, управление на приемственост и трансформация на бизнес модели

Човешки капитал

Анализ на дисконтовия процент при инвестиции – оценка на риск, несигурност, времеви предпочитания и социален контекст

AI в мениджмънта

Влияние на изкуствения интелект върху формиране, задържане и натрупване на човешки капитал в организациите

Разработените модели предоставят мост между формалните математически структури и реалните икономически решения, основани на оценка при несигурност.

Научна дисеминация

- 1 — LSSC 2025, Созопол
Две публикации в Q2 журналы – стохастични методи и циркулярни модели
- 2 — INFUS 2025, Турция
Три статии в Springer LNNS (Q4) – дрон логистика, производителност, финансови пазари
- 3 — Национални издания
Годишник на БДУ и списание "Стопанско управление"
- 4 — Студентско участие
Интеграция на млади изследователи в проектната дейност

9

Публикации

В международни и национални научни издания

15

Членове на екипа

Включително преподаватели, докторанти и студенти

4

Конференции

Международни и национални научни форуми

Ключови публикации – квартал Q2

Транспортна задача

Traneva, V., Tranev, A.

A Circular Intuitionistic Fuzzy Approach to the Zero Point Transportation Problem

LSSC 2025 (Q2)

Нов C-IFTP модел, базиран на индексна матрица и експертни оценки, приложен в хуманитарна логистика при неточни данни.

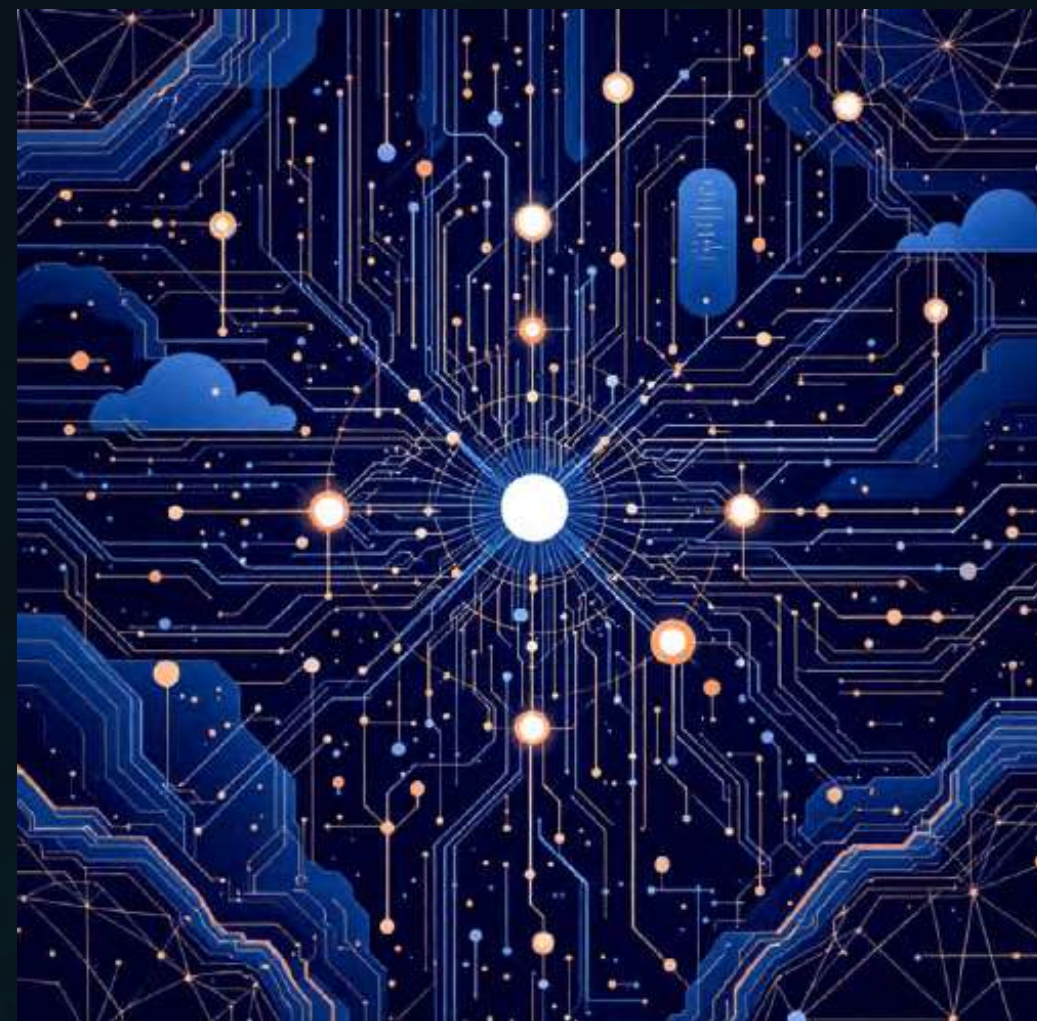
Стохастични методи

Todorov, V., Traneva, V., Tranev, S., et al.

Refined Stochastic Methods for Large Linear Algebraic Systems

LSSC 2025 (Q2)

Усъвършенствани Монте Карло алгоритми с параметър на доминантност D за високомерни задачи със зле обусловени матрици.

Избрани публикации – квартал Q4

Дрон логистика (INFUS 2025)

CIFNA алгоритъм с Circular Intuitionistic Fuzzy Triples за оптимално разпределение при метеорологична и оперативна неопределеност

Производителност (INFUS 2025)

C-IFPr модел за оценка на работна сила в индустрията, моделиращ циклични процеси и вариации в човешкото представяне

Петролни цени (INFUS 2025)

NARNN + IFL хибриден модел за прогнозиране на WTI с превъзходна ефективност при нелинейна волатилност

Перо	Описание	Сума (лв)
1	Дълготрайни материални активи	0,00
2	Други материали и активи	0,00
3	Програмни продукти и литература	0,00
4	Външни услуги	0,00
5.1	Такса участие INFUS 2025	1017,03
5.2	Такса участие LSSC 2025	1500,00
5	Такси правоучастия – Общо	2517,03
6	Командировки	1107,97
7	Заплащане на възнаграждения	0,00
8	Рецензент	65,00
9	Адм./финансово обслужване (10%)	410,00
Общо разходи		4100,00

Обобщение и перспективи

Теоретичен принос

Разработени нови циркулярни интуиционистки размити модели и стохастични алгоритми с доказана ефективност

Приложна стойност

Успешна апробация в транспорт, дрон логистика, производство, финансови пазари и управление на човешки капитал

Научна видимост

Международно признание чрез 9 публикации в Q2 и Q4 издания, участия в престижни конференции

Проектът постигна всички планирани цели и задачи, като демонстрира реален напредък в теоретичните модели и приложните алгоритми за вземане на решения при несигурност. Създадената методологична основа открива перспективи за бъдещи изследвания в междудисциплинарна среда.

Ръководител на проекта: доц. д-р Стоян Транев

Бургаски държавен университет „Проф. д-р Асен Златаров“